

Barnbokslut 2023

Inköps- och upphandlingsnämnden

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Barnbokslut.....	4
2.1	Förändringar i verksamheten samt resurssättning som påverkat barnrättsarbetet	4
2.2	Analys	5
2.2.1	Summering av föregående års utvecklingsområden och insatser	5
2.2.2	Förflyttningar i arbetet med de grundläggande artiklarna och övriga artiklar	5
2.3	Det nya nuläget och vägen framåt	7

1 Inledning

Kommunfullmäktige uppdrog 2020-06-16, § 20 till kommunstyrelsen att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan, samt till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. Barnrättsplanen antogs av kommunfullmäktige 2022-06-09 § 12 och gäller under perioden 2022 – 2024.

Syftet med barnbokslut

Ett barnbokslut ska fungera som ett underlag och stöd för förvaltningar och bolag i arbetet med att tillgodose barn och ungdomars rättigheter utifrån barnkonventionen. Barnboksluten är också ett underlag till uppföljning av Göteborgs Stads barnrättsplan.

Barnbokslutet är en sammanställning av verksamhetens resultat som berör barn och innebär att varje förvaltning och bolag i samband med årligt bokslut gör en särskild utvärdering av hur verksamheten påverkat barns och ungas villkor. Ett barnbokslut ska ge ett stöd i vad som behöver prioriteras inför nästkommande års verksamhets- och affärsplan.

Barnbokslutets koppling till barnrättsplanen

Det finns klara kopplingar mellan barnbokslutet som upprättas och barnrättsplanens insatser. Båda utgår ifrån att verksamheten ska utveckla sitt systematiska barnrättsarbete med utgångspunkt i de fyra grundläggande artiklarna:

- Artikel 2 – Principen om icke-diskriminering
- Artikel 3 – Barnets bästa
- Artikel 6 – Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Artikel 12 – Barns rätt till delaktighet

2 Barnbokslut

2.1 Förändringar i verksamheten samt resurssättning som påverkat barnrättsarbetet

Förvaltningen har inte omfördelat eller förstärkt med mer resurser till barnrättsfrågor. För att i högre grad kunna ta bra beslut och tillgodose barns rättigheter ser förvaltningen att vissa personalgrupper behöver förstärka sin kunskap, men också sin kompetens genom att bygga erfarenhet. Detta arbetet är påbörjat genom utbildning och framtagande av stödmaterial riktat till ansvariga upphandlare.

Slutsatser som förvaltningen har dragit efter att ha ökat fokus på barnrättsfrågor sedan 2021 är att ansvariga upphandlare är mycket beroende av att stadens övriga verksamheter, framförallt de som har en direkt kontakt med barn, gör sina egna analyser av hur barn påverkas och har metoder för att fråga barn i sina verksamheter vad de tycker som en del i att kartlägga barns behov. Om stadens övriga verksamheter inte arbetar aktivt med detta blir det svårt för en upphandlare som verkar i nästa led att få ett bra underlag. På samma sätt behöver beställarna i staden få tydliga direktiv från sina verksamheter om hur de ska prioritera och omhänderta barnrättsfrågan vid beställningar från ramavtalen så att de gör det bästa valet av produkter och tjänster utifrån deras verksamhetsförutsättningar.

Fokus i förvaltningens arbete är att barnrättsfrågan blir en naturlig del i arbetet och att arbetssättet sätter sig med avtalsgrupperna.

Utöver det görs behovlighetsbedömningar för arbetsrättsliga villkor enligt ILO. I det fall det finns en risk för att barn kan komma att påverkas negativt i tillverkning av en vara eller tjänst ställs krav på arbetsrättsliga villkor enligt ILO, i vilka barnarbete är förbjudet liksom undermåliga arbetsvillkor för vuxna, något som indirekt påverkar barn.

I samband med att förvaltningen omorganiseras under 2024 kommer flera styrande dokument och rutiner behöva ses över, så även rutinen för barnrätt. Det blir en viktig fråga för förvaltningen att lyfta in barnrättsarbetet i de nya processer och rutiner som upprättas.

2.2 Analys

2.2.1 Summering av föregående års utvecklingsområden och insatser

Prioriterade utvecklingsområden	Insatser	Förväntade resultat	Koppling till barnrättsplanens insatser
Höja kunskapen hos grupper på förvaltningen som tar beslut som indirekt påverkar barn.	Genomföra det andra utbildningstillfället i barnkonventionen och hur ett barnrättsperspektiv kan tillämpas.	Ökat aktivt arbete med avtalsgruppen för att lyfta barnrättsperspektiv i upphandlingar.	1:2
Förbättra arbetet med barnrättsperspektivet i upphandlingsarbetet med avtalsgrupp och utformande av inriktning för upphandlingen.	Besluta om och implementera rutin för barnrättsfrågor till avtalsprocessen.	Ökat aktivt arbete med avtalsgruppen för att lyfta barnrättsperspektiv i upphandlingar.	1:2

Förvaltningen har under 2023 implementerat framtagna rutiner för barnrättsfrågor i avtalsprocessen, vilken bidrar till att lyfta barnrättsperspektivet. Ökad kunskap om hur barns bästa, i enlighet med barnkonventionen, beaktas i avtalsprocessen kan bidra till att samtliga upphandlande verksamheter i staden i högre grad väger in barnperspektivet.

2.2.2 Förflyttningar i arbetet med de grundläggande artiklarna och övriga artiklar

2.2.2.1 Artikel 2 – principen om icke diskriminering

Inköps- och upphandlingsförvaltningen arbetar med frågan om lika rättigheter framförallt ur ett tillgänglighetsperspektiv då det är där förvaltningen bedömer sig ha de största möjligheterna att påverka genom ramavtalen. Därtill arbetar förvaltningen för att motverka alla former av diskriminering där det är möjligt i ramavtalen, genom att i exempelvis i upphandlingen av lekmaterial ställa krav på ett brett utbud av leksaker som ger en god representation av olika identiteter i sortimentet på ramavtalet. Dessa områden omhändertas i upphandlingarna av någon av specialisterna för social hållbarhet. Samma personer följer också upp ställda krav. Metoder och kunskapsnivå på området är liknande som för ett år sedan och förvaltningen bedömer att området är omhändertaget på lämpligt sätt.

2.2.2.2 Artikel 3 – barnets bästa

Barnets bästa på en övergripande nivå bedöms inför en upphandling i samverkan med den avtalsgrupp som representerar Stadens verksamheters behov. Bedömningen tas omhand i utformningen av de villkor som ställs på leverantören och dess vara eller tjänst. Beroende på vilken vara eller tjänst som upphandlas kan barnets bästa i form av behov, konsekvenser och effekter för barn ingå i stora delar av upphandlingen, ex i upphandlingar av familjehemsvård, medan det i andra upphandlingar inte bedöms relevant. Bedömningen av barnets bästa och eventuella villkor därtill redovisas i inriktningsdokument samt i upphandlingsdokumenten på de ställen där de hör samman med olika villkor och frågor. Det finns inte en sammanhållen redovisning för alla de aspekter som skulle kunna ingå i barnets bästa.

Förvaltningen ser att området kan utvecklas. Det är främst arbetssätt, rutiner och systematiken kring att i upphandlingar omhänderta perspektivet barnets bästa samt övriga barnrättsperspektiv. Därav bibehålls utvecklingsområden avseende 2023 även för år 2024.

2.2.2.3 Artikel 6 – barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling

Förvaltningens arbete med barns rätt till liv, överlevnad och utveckling har inte förändrats sedan 2022.

Indirekt medverkar förvaltningen till att möjliggöra för andra verksamheter i Staden att stödja alla barn i sin utveckling utifrån sina förutsättningar genom att tillhandahålla ett brett utbud av varor och tjänster anpassade utifrån de behov Stadens verksamheter beskriver att de har.

Förvaltningens upphandlingar kan också ha en indirekt positiv påverkan på barn enligt artikel 6, genom arbetet med social hänsyn som handlar om att leverantörer till Göteborgs stad anställer personer långt från arbetsmarknaden. Om personer som kommer i jobb är föräldrar får det generellt en positiv effekt på barnen.

För en del av de varor som upphandlas via ramavtalen och avropas i Staden föreligger en risk för negativ indirekt påverkan på barn i samband med tillverkningen av varorna och materialet i varorna. Risken kan gälla barnarbete, men även att föräldrar har en lön som inte når upp till levnadslön, att föräldrar tvingas arbeta på annan ort eller har orimligt långa arbetsdagar i dålig arbetsmiljö så att barnets levnadsförhållanden och rättigheter utifrån barnkonventionen påverkas negativt. Förvaltningen har ett kontinuerligt arbete för att motverka dessa risker.

2.2.2.4 Artikel 12 – barns rätt till delaktighet

Förvaltningen arbetar inför upphandlingar med en avtalsgrupp, vars deltagare representerar Göteborgs stads verksamheter och därmed bidrar med information om verksamheternas behov. Förvaltningen har ingen specifik rutin för att självständigt inhämta barns åsikter, men enligt förvaltningens rutin för barnrätt framgår krav på de verksamheter som ingår i avtalsgruppen att de ska ange om barn påverkas av deras verksamheter, samt i så fall om barnen har behov och synpunkter som behöver tas om hand i den aktuella upphandlingen.

Det anges även i den rutin vi har för att arbeta med barnrättsfrågan att om det saknas en avtalsgrupp ska information sökas från andra källor så som exempelvis

enkätundersökningar där barn och unga svarat eller att kontakt med ex. ungdomsfullmäktige ska tas.

2.2.2.5 Övriga artiklar i barnkonventionen – kopplat till barnrättsplanens fyra fokusområden

Förvaltningen har inte identifierat andra områden att belysa.

2.3 Det nya nuläget och vägen framåt

Prioriterade utvecklingsområden	Insatser	Förväntade resultat	Koppling till barnrättsplanens insatser
Förbättra arbetet med barnrättsperspektivet i upphandlingsarbetet med avtalsgrupp och utformande av inriktning för upphandlingen.	Se över rutin avseende barnrättsfrågor i avtalsprocessen så att den beaktas även i nya arbetssätt och processer efter förvaltningens interna omorganisering.	Systematiserat arbete för att lyfta barnrättsperspektiv i upphandlingar.	1:2